

URFA İLİ ÜZERİNE YAZILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERE YÖNELİK BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME

Vedat KARAGÜN*

Öz

Bu çalışmada, Urfa konulu hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının sınıflandırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veri tabanında yer alan Urfa üzerine hazırlanan tezler araştırılmış ve 116 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır. Tezlerin tasnifinde “Lisansüstü düzey”, “enstitü çeşidi”, “danışman unvanı”, “tez yılı”, “hazırlandığı bölüm”, “hazırlandığı üniversite”, “yıllara bağlı tez miktarındaki değişim” parametreleri ele alınmıştır. Lisansüstü düzey incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin diğerlerine göre daha çok sayıda olduğu tespit edilmiştir. Enstitü çeşidine göre ise Urfa konulu tezlerde Sosyal Bilimleri Enstitüsü bünyesinde diğer enstitülere göre daha fazla tez hazırlandığı belirlenmiştir. Prof. Dr. unvanına sahip öğretim üyelerinin Doç. Dr. ile Dr. Öğr. Üyesi (Yrd. Doç. Dr)’lardan daha fazla teze danışmanlık yaptığı görülmektedir. Urfa konulu tezlerin en fazla hazırlandığı üniversite ve bölüm ise sırayla Harran Üniversitesi ve Tarih bölümüdür. Yıl bazında en çok tez ise 2018 yılında hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometri, Urfa, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi

A BIBLIOMETRIC RESEARCH ON POSTGRADUATE THESES WHICH WERE WRITTEN ON URFA PROVINCE

Abstract

In this study, classification of graduate theses is aimed which have been prepared within the scope of main title “Urfa”. In this context, the theses written on Urfa has been researched in the database of Thesis Center of Council of Higher Education and at the end of this research 116 theses have been obtained and examined. In the classification of the theses, the parameters of "Graduate Level", Institution Type", "Academic Title of Advisor", "Thesis Year", "Department", "University" and "The Change in the Amount of Thesis Year by Year" have been used. When the graduate level is examined, it is determined that the number of master's degree theses is exceeding the other degrees. According to the type of institute, it was determined that more theses were prepared in the theses of Urfa than other institutes within the Institute of Social Sciences. It is also seen that academic staff with "Prof. Dr." title have completed more theses as an advisor than the academic staff with "Assoc. Prof. Dr." and "Assist. Prof. Dr." titles. Most of the theses have been completed in Harran University and department of history has most of the theses on Urfa. And most of the graduate theses on Isparta were completed in 2018.

Keywords: Bibliometrics, Urfa, Thesis Center of Council of Higher Education

*Öğr. Gör., Harran Üniversitesi, Akçakale Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, vedatkaragun@harran.edu.tr

GİRİŞ

Bibliyometri, belirli bir bilim dalının çeşitli özelliklerinin nicel ve istatistiksel olarak tanımlanması bakımından önemlidir. Farklı konular üzerinde hazırlanan çalışmaların incelenmesi, gerek bilim dallarında olan gelişme seviyesinin tespiti gerekse de odaklanması gereken konuların belirlenmesinde önemlidir. Yapılmış olan bilimsel çalışmaların düzeyini tespit edebilmek için birbirinden farklı teknikler bulunmakla birlikte bu tekniklerden en çok tercih edileni ve kullanılanı bibliyometrik analizlerdir (Hotamışlı ve Erem, 2014: 1). Akademik çalışmaların tespit edilmesinde ve düzeylerinin belirlenmesi açısından dünya genelinde ve Türkiye’de bulunan indeksler, oluşturdukları ve yararlandıkları veri tabanlarıyla önemli bir yer tutmaktadırlar. Bilimsel çalışmaların en önemli aşamalarından birisi de yazılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleridir. Bilimsel çalışmaların eğitim aşamasında önemli rolü olan yüksek lisans ve doktora tezlerine Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’nın Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı aracılığıyla ulaşılabilmektedir. Türkiye’de akademik çalışmalara ve lisansüstü tezlere yönelik çeşitli bibliyometrik araştırmalar mevcuttur (Çelikkaya, 2018: 144).

Daha önce yapılmış olan bibliyometrik araştırmaların bir örneğini oluşturan bu çalışmada ilk olarak bibliyometrik analiz nedir kavramı konusu incelenecektir. Daha sonra bibliyometrik analiz niçin yapılır sorusu üzerinde durulmuştur. Daha sonra Türkiye’de Urfa konulu yazılan tezlerin başlangıcı ve başlangıcından günümüze kadar olan dönem içerisinde Urfa üzerine hazırlanan tezlere yönelik bulgular aktarılmaktadır. En son ise Urfa konulu lisansüstü tez çalışmalarına ilişkin detaylı analiz gerçekleştirilmiştir. Lisansüstü tezlerin düzeylerini, hazırlandığı enstitü, tezleri yürüten danışmanların unvanları, tezlerin yazılış yılları, tezlerin yazıldığı bölümler, bu dönem içerisinde hazırlanan tezlerin hazırlandığı üniversite, dönem içerisinde yıllara bağlı tez miktarındaki değişim, yıllara göre en çok tez yazılan bölümler gibi alanlarda sınıflandırılmıştır.

1. Bibliyometrik Analiz Nedir?

Bibliyometri kavramının geçmişine bakıldığında ilk kez 1922 senesinde E. Wyndham Hulme tarafından kullanılmış olan sayıları kıyaslama bilimi olan istatistiksel bibliyografya kavramına dair ulusal veya genel araştırma alanını yeterli düzeyde tanımlamadığı fikriyle ortaya atılmıştır. Pritchard yapmış olduğu çalışmada, bibliyometriyi kitaplar ve diğer haberleşme araçlarının matematiksel ve istatistiksel yöntemlerle uygulanması şeklinde ifade etmektedir. Bibliyometri, bilimsel haberleşme bünyesinde bilimsel haberleşme sistemine ilişkin araştırmalarda kullanılacak çözümler sunmaktadır (Çelikkaya, 2018: 145). Bibliyometri yöntemleri ile elde edilen veriler sayesinde ilgili literatüre ilişkin nasıl bir politika benimseneceği belirlenebilmektedir (Yalçın, 2010: 206).

Belirli bir alanda belirli bir dönemde ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analizidir. Bibliyometri, matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplar ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması olarak tanımlanmaktadır. Bibliyometrik araştırmalarda araştırılan belgelerin ya da yayınların belli başlı özellikleri tahlil edilerek, çözümlenerek bilimsel iletişime ilişkin çeşitli bulgular elde edilmektedir. Osareh, yapmış olduğu araştırmasında bibliyometrinin terim olarak yeni olmasına karşın, bibliyometri teriminin uygulama ve kullanımının 1890'lara kadar eskilere dayandığından söz eder. Shapiro, yapmış olduğu çalışmada bibliyometrinin tarihini Osareh'in de belirttiği gibi 1890 lara kadar eskilere dayandırmaktadır. Sengupta, yapmış olduğu çalışmada bibliyometri hakkında, Osareh'in savını desteklemekte ve içerik olarak ilk bibliyometrik çalışmanın Campbell tarafından 1896'da yayımlanan Theory of the National and International Bibliography adlı kaynak olduğunu iddia etmektedir. İlk bibliyometrik araştırmaların hangi tarihte yapıldığına ilişkin farklı görüşler öne sürülse de, şu bir gerçektir ki; bibliyometrik araştırmalara olan ilgi zaman içinde artmaktadır. Bibliyometri çalışmaları gün geçtikçe önem kazanmakta ve olan ilgi artmaktadır.

Literatürde yapılmış olan çalışmaların etkinliği genellikle bibliyometrik yöntemlerle ölçülmektedir. Bibliyometrik yöntemlerde ise kullanılacak olan verilere ulaşım kolaylığından ötürü çalışmaların atıf dizinlerinden sık bir şekilde yararlanılmaktadır. (Al ve Diğ., 2010: 2). Çalışmalarda atıf yapılarak gerçekleştirilmek istenen durum kısaca atıf yapan kişi ile atıf yapılan veri/ler arasında bir bağ kurulma isteğidir (Al ve Coştur 2007: 144).

Bibliyometrik çalışmalar yapan araştırmacılar farklı nedenler ile bu alana yöneldikleri bilinmektedir. Bibliyometrik araştırmalarla bir taraftan herhangi bir konudaki en verimli araştırmacılar belirlenirken, diğer yandan da bunlar arasındaki etkileşimin boyutları gözler önüne serilebilmektedir. Bibliyometrik araştırmalar, benzer bir yaklaşımla çeşitli konularda ülkeler arasında, kurumlar arasında ya da ekoller arasında karşılaştırmalar yapılmasına da olanak sağlamaktadır. Koehler, yapmış olduğu çalışmasında bibliyometri ile uğraşan kişilerin farklı gruplara ayrılabilceğini ve bu grupların en azından dört gruba ayrılabilceğini belirtmektedir. Koehler göre bu grupları aşağıdaki gibidir;

- ✓ Atıf analizi yapanlar ve atıf analizi üzerine çalışmalar sürdürenler,
- ✓ Ortak atıf (co-citation) analizi üzerinde çalışmalar yapan,
- ✓ Kişilerin, kurumların ya da ülkelerin verimliliği ile ilgili çalışmalar yapan,
- ✓ Kitap, makale, patent gibi bilgi ürünleri ile ilişkili çalışmalar yapanlar.

2. Bibliyometrik Analiz Niçin Yapılır?

Bibliyometrik çalışmalar bilimsel yayınların etkinliği konusunda bilgi sahibi olunmasını sağlamaktadır. Bibliyometrik çalışmalar yapan araştırmacıların farklı amaçları oldukları bilinmektedir. Bibliyometrik araştırmalarla bir taraftan herhangi bir konudaki en verimli araştırmacılar belirlenirken, diğer yandan da bunlar arasındaki etkileşimin boyutları gözler önüne serilebilmektedir. Bibliyometrik araştırmalar, benzer bir yaklaşımla çeşitli konularda yazılmış bilimsel araştırmaların yapılmasını, farklı ülkeler arasında, farklı kurumlar arasında ya da ekoller arasında karşılaştırmalar yapılmasına olanak sağlamak için yapılmaktadır.

Bibliyometrik çalışmalar, atıf analizi ve atıf analizi üzerine çalışmalar için yapılır. Kişilerin, kurumların ya da ülkelerin verimliliği ile ilgili çalışmalar yapılarak daha verimli çalışmalar için yapılır.

3. Yöntem

Bu çalışmanın amacı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi dizinlerinde yer alan “Urfa” konulu yayınları bibliyometrik özellikleri ile incelemektir. Bu doğrultuda tezlere dair veriler Kasım 2019’da Ulusal Tez Merkezi Web sitesinden toplanmıştır. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veri tabanında bulunan tezler, konu kısmında “Urfa” anahtar kelimesi olacak şekilde taranmıştır. Araştırma neticesinde 1973-2019 yılları arasında 116 adet teze ulaşılmıştır. Bu tezlerin geneli erişime açık durumda yer almaktadır. Tezlerin tasnifi noktasında belirlenen parametrelerde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Urfa üzerine olan tezlerin lisansüstü düzeyleri nedir?
2. Urfa üzerine yazılan tezler hangi enstitü bünyesinde hazırlanmıştır?
3. Urfa üzerine hazırlanan tezlerin yayın dilleri nelerdir?
4. Urfa üzerine hazırlanan tezlerde danışmanların unvan durumu nedir?
5. Urfa üzerine olan tezler hangi senelerde hazırlanmıştır?
6. Urfa üzerine yıllara bağlı tamamlanan tez miktarındaki değişim ne düzeydedir?
7. Urfa üzerine tez hazırlanan üniversiteler hangileridir?
8. Yıllara bağlı olarak “Urfa” üzerine en fazla tez hazırlanan alanlar hangileridir?
9. Urfa üzerine en fazla tez hazırlanan bölümler hangileridir ve bölümlere göre hazırlanan tez sayıları ne durumdadır?

4. Bulgular

1973-2019 yılları arasında “Urfa” konulu hazırlanan tez sayısı toplam 116’dır. Bu tezlerin %83,62’si (97) yüksek lisans tezi, %16,38’si (19) doktora tezidir.

Tablo 1: 1973-2019 Yıllara Arasında “Urfa” İli Üzerine Hazırlanan Tezlerin Lisansüstü Düzeyleri

Tez Türü	Yüksek Lisans	Doktora	Tıpta Uzmanlık	Sanatta Yeterlilik	Diş Hekimliği Uzmanlık
Sayısı	97	19	0	0	0
Yüzdesi	%83,62	%16,38	0	0	0

Tezlerin hazırlanmış olduğu gruplara bakıldığında ise %57,75 (67) ile Sosyal bilimlerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. %37,93 (44) ile Fen bilimler Sosyal bilimlerini takip etmektedir. %1,72 (2) ile Eğitim bilimleri ve Sağlık-Tıp diğer grupların gerisinde kalmakta olup, %0,86 (1) ile Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi bilimleri ile en son sırada kalmaktadır.

Tablo 2: Gruplara Göre Urfa İli Üzerine Hazırlanan Tezler

Tez Grubu	Sosyal Bilimleri	Fen Bilimleri	Eğitim Bilimleri	Sağlık-Tıp Bilimleri	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bilimleri
Sayısı	67	44	2	2	1
Yüzdesi	%57,75	%37,93	%1,72	%1,72	%0,86

Hazırlanan tezlerin %94,83'lük (110) kısmı Türkçe, %5,17'lik (6) kısmı ise İngilizce olarak yazılmıştır.

Tablo 3: Urfa İli İçin Hazırlanan Tezlerin Yayın Dilleri

Yayın Dili	Sayı	Yüzde
Türkçe	110	%94,83
İngilizce	6	%5,17

Aşağıda Tablo 4'de tezlerin danışman unvanına göre sıralanması yer almaktadır. Tezler bu tabloda unvan derecesine göre beş kategoride ele alınmıştır. Unvanlar Prof. Dr., Doç. Dr., Dr. Öğr. Üyesi (Yrd. Doç. Dr.), Öğr. Gör. ve belirsiz olarak yer almaktadır. Urfa üzerine yazılan tezler %43,10'luk (50) kısmı ile en fazla Prof. Dr.'ların danışmanlığında hazırlanmıştır. Dr. Öğr. Üyesi (Yrd. Doç. Dr.)'luk ise %28,46'lık (33) kısmı ile ikinci en fazla danışmanlık üstlenen unvandır. Üçüncü sırada ise %26,72'lik (31) kısmı ile

Doç. Dr.'lar gelmektedir. Urfa konulu tezlerin hazırlandığı yıllardan olan 1993 ve 1994 senelerinde 2 adet tezin danışman bilgisi bulunmamaktadır.

Tablo 4: Urfa İli İçin Yazılan Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Sıralanması

Unvan	Sayı	Yüzde
Prof. Dr.	50	%43,10
Doç. Dr.	31	%26,72
Dr. Öğr. Üyesi (Yrd. Doç. Dr.)	33	%28,46
Öğretim Görevlisi	0	%0
Belirsiz	2	%1,72
Birden fazla unvanlı	0	%0

Urfa konulu tez çalışmalarının 1973-1991 yılları arasında oldukça az olduğu görülmektedir. Tezlerin düşük sayıda hazırlandığı yıllar sırasıyla 1975-1987 %0, 1988-1989 %0,86 ve 1991 %0,86 yıllarıdır. 1991'den sonra Urfa üzerine çalışmaların hızlanmaya başladığı, 2002 yılından itibaren ise hazırlanan tez sayısında kayda değer bir yükseliş olduğu görülmektedir. Urfa konulu hazırlanan tezlerin en yüksek olduğu yıllar sırasıyla 2018 %12,93, 2003 %10,34 ve 2016 %6,90 olmuştur.

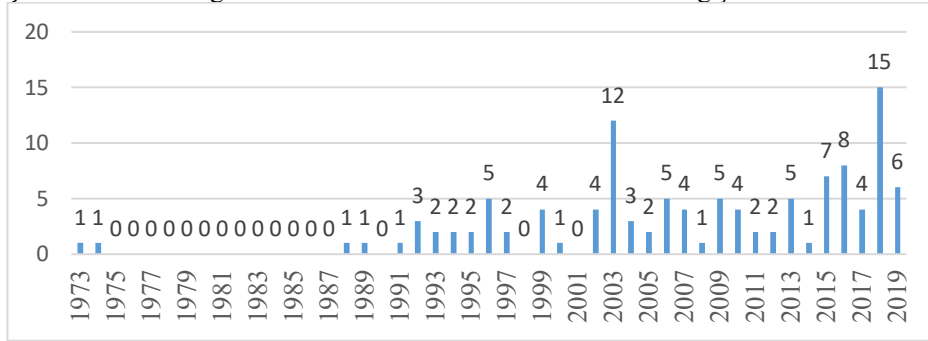
Tablo 5: Urfa İli İçin Hazırlanan Tezlerin Tamamlandıkları Yıllara Göre Sıralanması

Yıl	Sayı	Yüzde	Yıl	Sayı	Yüzde
1973	1	%0,86	1996	5	%4,31
1974	1	%0,86	1997	2	%1,72
1975	0	%0	1998	0	%0
1976	0	%0	1999	4	%3,45
1977	0	%0	2000	1	%0,86
1978	0	%0	2001	0	%0
1979	0	%0	2002	4	%3,45
1980	0	%0	2003	12	%10,34
1981	0	%0	2004	3	%2,59
1982	0	%0	2005	2	%1,72
1983	0	%0	2006	5	%4,31
1984	0	%0	2007	4	%3,45
1985	0	%0	2008	1	%0,86
1986	0	%0	2009	5	%4,31

1987	0	%0	2010	4	%3,45
1988	1	%0,86	2011	2	%1,72
1989	1	%0,86	2012	2	%1,72
1990	0	%0	2013	5	%4,31
1991	1	%0,86	2014	1	%0,86
1992	3	%2,59	2015	7	%6,03
1993	2	%1,72	2016	8	%6,90
1994	2	%1,72	2017	4	%3,45
1995	2	%1,72	2018	15	%12,93
			2019	6	%5,17

“Urfa” konulu ilk tez çalışmasının yapıldığı 1973’den 2019 yılının Kasım ayına kadar hazırlanan tezlerin dağılımı incelendiğinde, 1973’den 1991’e kadar tez sayısının durağan olduğu 2003-2019 yılları arasında ise tez sayısında önemli artış yaşandığı görülmektedir.

Şekil 1: Yıllara Bağlı Urfa İli Üzerine Hazırlanan Tezlerdeki Değişim

1973’den itibaren konu kısmında “Urfa” anahtar kelimesiyle 33 farklı üniversitede tez çalışması yapılmıştır. Yapılan tezler incelendiğinde %33,62’lik (39) kısmının Harran Üniversitesi’nde hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin hazırlandığı üniversiteler dikkate alındığında Harran Üniversitesi ile diğer üniversiteler arasında tez sayısı bakımından ciddi fark bulunmaktadır. Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi %6,03 (7) ile Harran Üniversitesi’ni en yakından takip eden üniversiteler konumundadırlar. Orta Doğu Teknik Üniversitesi %4,31 (5) ile 3. sırada yer almaktadır. Çukurova

Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi %3,45'lik (4) paya sahiptirler.

Tablo 6: Urfa İli Üzerine Tez Hazırlanan Üniversitelerin Dağılımı

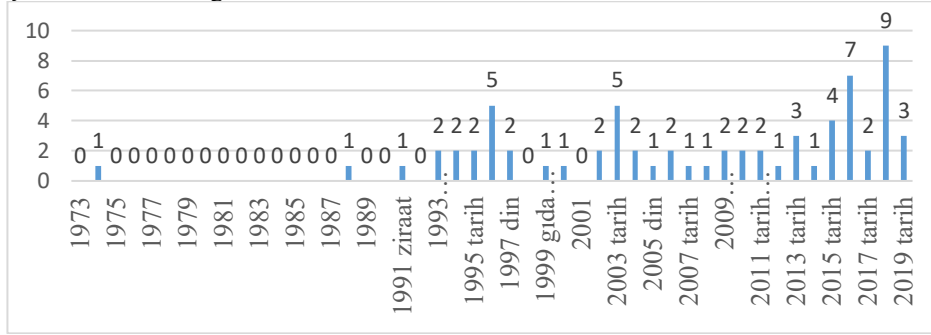
Üniversite	Sayı	Yüzde	Üniversite	Sayı	Yüzde
Harran Üniversitesi	39	%33,62	Ahi Evran Üniversitesi	2	%1,72
İstanbul Üniversitesi	7	%6,03	Boğaziçi Üniversitesi	1	%0,86
Ankara Üniversitesi	7	%6,03	Ege Üniversitesi	1	%0,86
Gazi Üniversitesi	7	%6,03	Sakarya Üniversitesi	1	%0,86
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	5	%4,31	Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	1	%0,86
Celal Bayar Üniversitesi	4	%3,45	Haliç Üniversitesi	1	%0,86
Çukurova Üniversitesi	4	%3,45	Hacettepe Üniversitesi	1	%0,86
Marmara Üniversitesi	4	%3,45	Beykent Üniversitesi	1	%0,86
Dicle Üniversitesi	3	%2,59	Bahçeşehir Üniversitesi	1	%0,86
Fırat Üniversitesi	3	%2,59	Kocaeli Üniversitesi	1	%0,86
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3	%2,59	Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	%0,86
Yıldız Teknik Üniversitesi	3	%2,59	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1	%0,86
Atatürk Üniversitesi	2	%1,72	Giresun Üniversitesi	1	%0,86
İstanbul Teknik Üniversitesi	2	%1,72	Gaziantep Üniversitesi	1	%0,86

Erciyes Üniversitesi	2	%1,72	Hitit Üniversitesi	1	%0,86
Selçuk Üniversitesi	2	%1,72	İstanbul Medipol Üniversitesi	1	%0,86
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	2	%1,72			

Yıllara bağlı olarak “Urfa” üzerine en fazla tez hazırlanan alanlar şekil 2’de verilmiştir. Grafiğe bakıldığında Tarih, Ziraat, Mimarlık, Gıda Mühendisliği, Din, Coğrafya ve Sanat Tarihi farklı yıllarda en fazla tez hazırlanan alanlar olduğu görülmektedir.

İlk tez çalışmasının yapıldığı 1973’den 2019 yılının Kasım ayına kadar 15 farklı sene de Tarih Urfa üzerine en fazla tez hazırlanan alan olmuştur. Ziraat ise 5 yıl tez hazırlanan ikinci alan olarak görülmektedir. Mimarlık ve Gıda Mühendisliği 3’er yıl, Din, Coğrafya ve Sanat Tarihi bölümleri 2’şer yıl, grafiğin en üst kısmında yer almaktadır.

Şekil 2: Yıllara Bağlı Olarak “Urfa” Üzerine En Fazla Tez Hazırlanan Alanlar

Urfa üzerine 1973-2019 yılları arasında en fazla tez hazırlanan bölüm Tarih’tir. Hazırlanan tezlerin %37,93’lük (44) kısmı Tarih alanındadır. Tarih’i %9,48 (11) ile Ziraat takip etmektedir. Mimarlık alanı ise %8,62’lik (10) paya sahiptir. Harran Üniversitesi bünyesinde özellikle ampirik çalışmaların yoğun olduğu Tarih, Ziraat, Mimarlık, Gıda Mühendisliği ve Din’de Urfa konulu tez sayısının yüksek olmasında coğrafi olarak Şanlı Urfa ilinde bulunmalarının sağladığı kolaylık önemli bir etkidir. Bölümlere göre tezlerde Sosyal bilimleri grubunda

hazırlanan tezlerin Fen bilimlerde hazırlananlara göre daha üst sıralarda olduğu görülmektedir. Sosyal bilimler grubunda hazırlanan tez sayısının en yüksek olduğu bölüm %37,93 (44) ile Tarih'tir. Ziraat, Mimarlık ve Gıda Mühendisliği de Tarih bölümünü takip etmektedir.

Tablo 7: Urfa İli Üzerine En Fazla Tez Hazırlanan 9 Bölüm Ve Hazırlanan Tez Sayıları

Bölüm	Hazırlanan Tez sayısı	Yüzde
Tarih	44	%37,93
Ziraat	11	%9,48
Mimarlık	10	%8,62
Gıda Mühendisliği	6	%5,17
Din	4	%3,49
Coğrafya	3	%2,59
Sanat Tarihi	3	%2,59
Jeoloji Mühendisliği	3	%2,59
El Sanatları	3	%2,59

SONUÇ

Bu çalışma çerçevesinde 1973-2019 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan “Urfa” konulu tezlere yönelik tarama neticesinde tasnif yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki şekilde ifade edilebilir;

Hazırlanan tez sayıları incelediğimizde Yüksek Lisans düzeyindeki tezler Doktora düzeyindekilere oranla çok daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum genel olarak yüksek lisans eğitime kabul edilme koşullarının doktora eğitime kabul edilme koşullarından daha esnek olmasının ve dolayısıyla da genel olarak yüksek lisans yapan öğrenci sayısının doktora yapan öğrenci sayısından fazla olmasının etkisi olduğu kanısına varılmıştır. Tezlerin danışman unvanlarına göre sıralamasında ise profesör danışmanlığında yapılanlar ilk sırada yer almaktadır. Yardımcı doçentler (doktor öğretim üyesi) ikinci sırada iken doçentler üçüncü sırada yer almaktadır. Literatürde yer alan farklı kaynaklar bu duruma dair akademisyenlerin araştırma yapmasının arkasında

yatan faktörün kariyer beklentileri olduğunu ifade etmektedir (Tayfun ve Diğ., 2016: 64).

Araştırmada ele alınan disiplinlere bakıldığında Sosyal Bilimlere yönelik çalışmaların Fen ve Sağlık Bilimlerine yönelik çalışmalardan daha fazla olduğu görülmektedir. Nitekim tezlerin hazırlandığı bölümler ele alındığında da benzer bir eğilime rastlanmaktadır.

Özellikle yöreye ait alanlar olan Tarih, Din, Coğrafya, Sanat Tarihi ve Ziraat Urfa konulu tezlerde önemli bir ağırlığa sahiptir. Araştırmanın zaman kısıtında başlangıç olan 1973 ve takip eden yıllarda Tarih Urfa konulu çalışmaların az olduğu yıllar iken 2000 yıllarının başından itibaren en çok tez yazılan alan Tarih olmuştur. Bu hususta Urfa konulu tezlerin en yoğun hazırlandığı üniversite olan Harran Üniversitesi'nin Urfa ilimizde yer alması etkili olmuştur.

Fen Bilimler alanı incelendiğinde ise Sosyal Bilimlerine nazaran bölümlerin daha dengeli bir dağılım sergiledikleri görülmektedir. Özellikle Sanat Tarihi, Jeoloji Mühendisliği ve El Sanatları gibi bölümlerde hazırlanan tez sayılarının birbirine yakınlığı bu durumu desteklemektedir.

Urfa üzerine yapılmış olan çalışmalara bakıldığında tarih konulu çalışmaların çok olmasının bir diğer sebebi de; Tarihin ve insanlığın sıfır noktası olarak bilinen Göbekli Tepe'nin de Urfa ilimizde yer alması etkili olmuştur.

Urfa ili üzerine hazırlanan tez çalışmalarını iki dönem olarak ele alacak olursak; yani 1973-2000 ve 2000-2019 olarak ele alırsak ilk dönemde Urfa üzerine yazılan tezlerin az olduğu görülmektedir. İkinci dönem olan 2000 yılından itibaren Urfa ili üzerine daha çok tez yazıldığı ve tez artış hızı yıllar geçtikçe daha da arttığı bariz şekilde gözlemlenmektedir. 2000 sonrası hazırlanan tezler toplamdaki tezlerin %75'ten fazlasını oluşturmaktadır. Bu artış lisansüstü öğrenci sayısında yıllara bağlı görülen artış ile doğru orantılıdır. Bu durumdan yola çıkarak önümüzdeki süreçte Urfa konulu tez çalışmalarının sayısının daha da artacağı öngörülebilir.

KAYNAKÇA

- Al, U. ve Recai, Ç. (2007), "Türk Psikoloji Dergisi'nin Bibliyometrik Profili", Türk Kütüphaneciliği, (2), 142-163
- Al, U., İrem, S. ve Haydar, Y. (2010), "Bibliyometrik Özellikleri Açısından Bilgi'nin Değerlendirilmesi", Bilig - Turk Dunyasi Sosyal Bilimler Dergisi, (55), 1-20.
- Çelikkaya, S. (2018). "Isparta Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir İnceleme", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (32), 143-55.
- Hotamışlı, M. ve Işıl, E. (2014), "Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi", Muhasebe ve Finansman Dergisi, (63), 1-20.
- Koehler, W. (2001), "Information Science as 'Little Science':The Implications of a Bibliometric Analysis of TheJournal of the American Society for Information Science", Scientometrics, (1), 117-32.
- Osareh, F. (2009), "Bibliometrics, Citation Analysis and Co-Citation Analysis: A Review of Literature I", Libri, (3), 149-158
- Pritchard, A. (1969), "Documentation notes", Journal of Documentation, (4), 344-49.
- Sengupta, I. N. (2009), "Bibliometrics, Informetrics, Scientometrics and Librametrics: An Overview", Libri, (2), 75-98.
- Shapiro Fred, R. (1992), "Origins of Bibliometrics, Citation Indexing, and Citation Analysis: The Neglected Legal Literature", Journal of the American Society for Information Science, (5), 337-39.
- Tayfun, A., Eren, A., Aysen, A. ve Küçükergin, F. N., (2016), "Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz", Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, (1), 50-69.
- Yalçın, H. (2010), "Milli Folklor Dergisinin Bibliyometrik Profili (2007-2009)", Milli Folklor, (85), 205-211